

TOMASZ NIEBORAK

Reforma budżetu Unii Europejskiej jako proces wzmacniania europejskiej tożsamości. Czy Europejczycy są na nią gotowi?

Streszczenie

Stan finansów Unii Europejskiej stanowi od wielu lat przedmiot ożywionej debaty publicznej. Dotyczy to kilku elementów, z których obecnie za najważniejsze należy uznać: kryzys finansowy, sytuację w strefie euro, kryzys migracyjny, a w ostatnim czasie wyzwania, przed jakimi stanie Unia Europejska w sytuacji opuszczenia jej przez Wielką Brytanię. Wszystkie wymienione elementy to jedynie część aktualnych problemów mogących zadecydować o przyszłości Zjednoczonej Europy – Europy, której proces jednoczenia, mimo niewątpliwych błędów popełnionych po drodze, uznać można za zakończony sukcesem. Wydaje się wszakże, iż w pewnym momencie ideologia jednoczenia przysłoniła istotę budowania efektywnych struktur europejskich. Zaczęły bowiem dominować interesy indywidualne poszczególnych państw, a wartości przyświecające ojcom założycielom Unii Europejskiej zostały zmarginalizowane. Dowodem na to jest sytuacja budżetu ogólnego Unii Europejskiej, który w swej istocie stanowić miał instrument realizacji idei i wartości unijnych. Niestety, poprzez wprowadzanie kolejnych wyjątków od zasad nim rządzących, wyrażających się między innymi w uprzywilejowaniu poszczególnych państw, doprowadzono do tego, że w dyskusji na jego temat zaczęła dominować retoryka zamykająca się w zdaniu: „kto dał więcej, a kto mniej”. W związku z tym zatracono sens realizacji zasady solidarności, tj. faktycznego wyrównywania szans pomiędzy państwami czy też regionami, a także wartości dodanej tworzonej przez poszczególne wydatki budżetowe. Należy stwierdzić, że wzrost nastrojów antyeuropejskich w połączeniu z powolnym odchodzeniem od fundamentalnych wartości, na których historycznie budowana była Europa, godzi w kształtowanie tożsamości europejskiej. Nie wszystko jednak stracone. Konieczne jest wprowadzenie zmian, które przywrócą Europie jej europejskość i pozwolą utrzymać pozycję we współczesnym świecie. Z całą pewnością jednym z instrumentów prowadzących do tego celu powinien być budżet ogólny Unii Europejskiej, którego struktura oraz mechanizmy funkcjonowania, podobnie jak instytucje unijne, muszą być wszakże poddane reformie.

Słowa kluczowe: budżet Unii Europejskiej – Unia Europejska – tożsamość europejska – wartość dodana – reformy